

Серія «Посібник для вчителя»
Заснована 2018 року

Т11 Тексти для слухання. 1 клас / уклад. О. Ю. Харченко. — Х. : Вид. група «Основа», 2020. — 192 с. — (Серія «Посібник для вчителя»).

ISBN 978-617-00-3787-9

Посібник містить різноманітні тексти для слухання, які вчителі можуть використовувати під час застосування методики «Щоденні 5». Ця методика передбачає щоденне застосування учнями в навчальному процесі п'яти видів діяльності, до яких належить «Слухання». Посібник сконструйовано на основі потижневого тематичного планування. Відповідно до теми тижня дібрано декілька різноманітних цікавих творів та наведені завдання до них.

За допомогою матеріалів посібника учитель матиме можливість працювати з учнями першого класу індивідуально та в малих групах відповідно до їхніх потреб. Посібник адресовано вчителям початкової школи.

УДК 37.091.3

ISBN 978-617-00-3787-9

© Харченко О. Ю., укладання, 2019
© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2020

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема тижня «Мої друзі»	5
Тема тижня «Мое докiлля»	11
Тема тижня «Осiнь»	17
Тема тижня «Я i моя Батькiвщина»	22
Тема тижня «Ми — пiдприємливи»	24
Тема тижня «Технiка, яка допомагає»	29
Тема тижня «Iгри»	34
Тема тижня «Театр»	40
Тема тижня «Мода»	47
Тема тижня «Пригоди крапельки»	53
Тема тижня «Зима»	58
Тема тижня «Таємниці космосу»	63
Тема тижня «Подорожуємо в часі»	70
Тема тижня «Зимові свята»	76
Тема тижня «Світ захоплень»	82
Тема тижня «Я — мандрiвник»	89
Тема тижня «Ми — дослідники, ми — винахідники»	95
Тема тижня «Спорт»	105
Тема тижня «Мої улюблені книги»	112
Тема тижня «Транспорт»	120
Тема тижня «Професії»	126
Тема тижня «Час. Як керувати часом»	135
Тема тижня «Весна»	145
Тема тижня «Весняні свята»	152
Тема тижня «Навіщо їсти»	158
Тема тижня «Світ рослин»	165
Тема тижня «Світ тварин»	171
Тема тижня «Веселка»	176
Тема тижня «Моя родина»	181
Тема тижня «Літо»	187

Сучасна Нова українська школа (НУШ) має на меті забезпечити умови для інтелектуального, соціального, морального, фізичного розвитку та саморозвитку учнів. Сьогодні нагальною є потреба посилити практичне й виховне спрямування мовної освіти у процесі вивчення предметів, спрямованих на формування мовно-мовленнєвої культури особистості.

Для розвитку в дітей читацьких умінь і навичок, прищеплення їм любові до читання, збагачення словникового запасу, а також для розвитку самостійності, креативності, уміння мислити нестандартно використовують методику «Щоденні 5». Ця методика передбачає щоденне застосування учнями в навчальному процесі п'яти видів діяльності, до яких належить «Слухання».

Учні можуть слухати вчителя, друга чи аудіофайли. Учитель готує для них аудіозаписи, які вони обирають і слухають. А також учень може самостійно обрати аудіозапис для слухання. Школярі можуть використати гаджети для цього виду роботи під час навчання. Після завершення «Слухання», учні розпочинають роботу над виконанням підготовлених учителем завдань, спрямованих на перевірку прослуханого. Під час «Слухання» школярі вчать тривалий час сприймати інформацію, не відволікаючись, відпрацьовувати витримку, обмінюватися думками щодо прослуханого твору, аналізувати почуте.

Пропонований посібник сконструйовано на основі потижневого тематичного планування. Відповідно до теми тижня дібрано декілька різноманітних цікавих творів: казок, оповідань, віршів та наведені завдання до них.

Педагог зможе прочитати учням тексти й запропонувати виконати завдання, за допомогою яких можна перевірити, як учні сприймають інформацію на слух.

Матеріали посібника допоможуть учителеві організувати індивідуальну, парну чи групову роботу, диференційований підхід до кожного школяра, згуртувати дитячий колектив, сприятимуть розвитку навичок спілкування молодших школярів, їхньої творчої уяви, самостійності, формуванню всебічно розвиненої особистості громадянина і патріота, здатного до інновацій.

В електронному додатку за QR-кодом учитель зможе завантажити деякі аудіоказки, які читають професійні актори.

Успіхів вам, шановні колеги!

..... Наталія Гуркіна

БОРСУЧОК ЄГОР

Щоранку борсучок Єгор робить зарядку. Раз-два лапками, три-чотири — хвостиком... Після неї він іде збирати росу й чаювати із Сонечком. Та якось одного дня борсучок зник. Сонечко розгублено ходило лугом і чекало на друга. Єгор не прийшов.

— Що трапилось? — почало нервуватися світило.

Квіточки, яких теж здивувала відсутність борсучка, запропонували:

— Треба з'ясувати причину. Попросімо мишку збігати до Єгора.

Сіренька голівкою на знак згоди кивнула, хвостиком махнула й побігла до нірки борсучка.

— Тук, тук, тук, — постукала у дверцята. — Є хто вдома?

— Проходьте, — почулося зсередини.

Мишка дверцята відчинила й забігла в хатинку. Там у ліжечку лежав борсучок.

— Тебе всі шукають, — пропищала мишка.

Єгор сумно зітхнув:

— Нездужаю я. Ніжка болить.

Сіренька ніжку оглянула, носиком замислено повертіла й сказала:

— Я незабаром повернуся. Чекай на мене.

Єгор усміхнувся: «Не забули про мене друзі». Мишка побігла до квіточок і розповіла про хворобу борсучка. Тут якраз і Сонечко підійшло. Вислухавши сіреньку, світило дістало промінчика:

— Візьми. Він всі хвороби зцілює.

— А що з ним робити? — запитала мишка.

— Поклади поряд із хворою ніжкою, — порадило Сонечко.

— Гарзд, — кивнула сіренька і швиденько побігла до нірки хворого.

Незабаром всі побачили Єгора. Він щасливо усміхався.

— Я знову здоровий! — вигукнув борсучок.

— Ура-а! — заплескали пелюсточками квіточки.

— Ура-а! — щасливо усміхнулося Сонечко.

Усі раділи й веселилися. Друзі знову були разом!

➤ *Завдання*

Намалюйте друзів борсучка Єгора.

..... Олена Харченко

ПРО СПРАВЖНЬОГО ДРУГА

Руденьку Білочку у лісі знають усі. Там, де з'являється маленька пустунка, — завжди весела гра. Усім руденька посміхається, з усіма товаришує. Навіть пісеньку про дружбу Білочка склала й співає її щодня:

Із Зайчиком, з Лисичкою
Я дружу!
Жабкам зелененьким
Я допоможу!
Равлика з хатинкою
На гостину запрошу.
З усіма у лісі
Міцно я дружу!

— Мамо, я така щаслива! — одного разу крикнула Білочка просто з порога, повернувшись з прогулянки.

— Чому щаслива? — запитала доню мама.

— Бо в мене багато-багато друзів!

— Це добре, доню! Та чи справжні вони? Справжнього друга складно знайти. — серйозно сказала мама.

Замислилася маленька пустунка після таких матусиних слів, проте розпитувати, чому мама так сказала, не стала.

У неділю маленька Білочка завжди навідувала свою стареньку бабусю. Та жила на іншому боці лісу й завітати до онучки сама вже не могла. Бабусі Білочка теж про друзів розказала й пісеньку заспівала. А бабуся сказала: «Справжній друг пізнається в біді!»

«Дивно. Чому бабуся так сказала?» — думала Білочка, повертаючись додому. Та дорогою вона зустрілася із Зайчиком, а біля лісового струмка до них приєдналася Жабка. Разом вони почали співати веселу пісеньку. Бабусині слова вилетіли з Білоччиної голівки.

Та одного разу із рудою непосидою сталася неприємність. Стрибаючи з гілки на гілку, Білочка забила лапку. Лісовий лікар лапку забинтував, та аж на цілий тиждень заборонив їй стрибати й бігати. Засмутилася маленька, навіть сльози з'явилися в оченятах. Кому ж приємно наодинці сидіти вдома, та ще й тоді, коли на вулиці чудова погода?

— Не сумуй, доню, у тебе ж багато друзів. Вони навідуватимуть тебе, — сказала мама.

— Твоя правда. Друзі до мене обов'язково прийдуть! — зраділа пустунка.

Весь день у понеділок чекала Білочка, що хтось із її друзів прибіжить погратися із нею. Та ніхто не прийшов. Чекала Білочка й у вівторок, і у середу, й у четвер... Та малята бавилися разом на лісовій галявині й про свою руду подружку не згадували. Усім разом їм було дуже весело!

— Мамо, як же так? Чому друзі не прийшли до мене? — схлипуючи, запитала вона.

Саме у цей час у двері хтось тихенько постукав. Це був давній Білоччин знайомий Равлик.

— Привіт, подружко! — привітався він. — Пробач, що так довго не приходив, але ти ж знаєш, що ходжу я дуже повільно...

Та Білочка не ображалася. Їй було так приємно зустрітися із Равликом. Цілий день вони малювали і розмовляли. Равлик розказав Білочці про все, що сталося в лісі за останній тиждень. А увечері, коли мама провела його додому, щаслива Білочка сказала:

— Тепер, мамо, я зрозуміла, що означає мати справжнього друга! І чому кажуть, що справжній друг пізнається в біді!

А ви, малята, зрозуміли?

➤ Запитання

1. Про що Білочка склала пісню?
2. Кого Білочка навідувала завжди щонеділі?
3. Яка неприємність сталася із рудою пустункою?
4. Кого можна назвати справжнім Білоччиним другом?

..... Олена Харченко

КАЗКА ПРО ЧАРІВНУ УСМІШКУ

Чомусь, коли на лісовій галявині з'являлася маленька руда білочка Віточка з пухнастим хвостиком, усім відразу ж ставало весело. Ви запитаете, чому? Ось і маленьке серйозне вовчєня теж ніяк не могло цього збагнути. І вирішило вовчєня з'ясувати. Прийшло воно на узлісся і почало розпитувати малят.

— Чому ви всі робитеся веселими, коли білочка з'являється на узліссі? Тому що вона руда?

— Ні, — відповідали малюки.

— Тому що у неї пухнастий хвостик?

— Ні, — знову відповідали хлопці.

— А чому тоді? — дивувалося серйозне вовчєня.

— Тому, — відповів зайчик, — що у неї є один чарівний засіб.

— Який?

— Чарівна усмішка.

Саме в цей момент з гілки на галявину зістрибнула маленька руда білочка Віточка. Вона посміхнулася серйозному вовченяті своєю чарівною усмішкою, і вовчєня посміхнулося їй у відповідь. І всі малята, які перебували на узліссі, теж посміхнулися.

Тепер серйозне вовчєня знало, що одна чарівна посмішка дарує всім гарний настрій. І в тебе, друже, є така ж чарівна посмішка. Не забувай частіше дарувати її своїм друзям!

➤ *Запитання*

1. Як звали маленьку руду білочку?
2. Про що серйозне вовчєня розпитувало малята?
3. Що подарувала білочка Віточка вовченяті?

.....

ПРИТЧА ПРО ДРУЖБУ

Було собі двоє друзів. І дуже міцною була їхня дружба. Якось друзі посперечались, і один з них дав ляпаса іншому. Останній, відчуваючи біль, але нічого не кажучи, написав на піску: «Сьогодні мій найкращий друг дав мені ляпаса». Вони продовжували йти і знайшли оазу, де вирішили скупатися. Той, який дістав ляпаса, ледь не потонув, але друг врятував його. Отямившись, він почав писати на камені: «Сьогодні мій найкращий друг врятував мені життя».

Той, який дав ляпаса, а потім врятував життя, запитав його:

— Коли я тебе образив, ти написав на піску, а тепер ти вибиваєш на камені. Чому?

Друг відповів:

— Коли хтось нас ображає, ми маємо написати про це на піску, щоб вітри могли стерти напис. Але коли хтось робить щось добре, ми повинні викарбувати це на камені, щоб жоден вітер не зміг стерти такі слова.

Тож учімося писати образи на піску й гравірувати радощі на камені.

➤ *Запитання*

1. Чому образу чоловік записав на піску, а подяку — на камені?
2. Чи доводилось тобі ображатися на своїх друзів? Розкажи.
3. Чи траплялися ситуації, коли ви були вдячними своїм друзям? Розкажіть.

..... *Василь Сухомлинський*

Йшли якимсь лісом двоє друзів. Назустріч їм вийшов ведмідь. Один кинувся тікати й виліз на дерево, а другий залишився на

дорозі. Упав він на землю і вдавав із себе мертвого. Він знав, що ведмеді не чіпають мертвих. Ведмідь підійшов до хлопчика, понюхав його обличчя та й пішов собі. Товариш зліз із дерева та, сміючись, говорить:

— Ну, що тобі ведмідь на вухо шептав?

— Він сказав мені, — відповів хлопчик, — що не варті й доброго слова ті люди, які залишають у біді товариша.

➤ *Завдання*

Придумайте назву до цієї казки.

..... *Олена Харченко*

СПРАВЖНІХ ДРУЗІВ БАГАТО НЕ БУВАЄ

У родині рудих лисиць нещодавно народився хлопчик. Такий же рудий, як і його тато, із таким же пухнастим хвостом, як і його мама, та з таким добрим та чуйним серцем, із яким ще жодного лиса чи лисиці на світі не було. Назвали його Аліком.

Мама і тато, бабуся й дідусь, брати та сестри (а їх у Аліка було багато) свого маленького лисенятка дуже любили. Та не припиняли дивуватися його доброті та чуйності.

— Ну, що це за лис? — гарчав іноді тато, коли його син Алік замість того, щоб уподювати якусь пташку, прибігав додому й розповідав про яскравого метелика.

— Ох, важко тобі буде, синку, — зітхала мама, коли Алік повертався із прогулянки з букетиком польових квітів для неї.

Та Алік тільки посміхався у відповідь. Найбільше в житті він любив гуляти лісовими стежками й милуватися красою. Усім на світі Алік готовий був допомогти, з усіма поділитися.

На перший день народження до маленького лиса завітало багато лісової дітлашні. Святкували весело й гамірно, ласували цукерками й тістечками, співали пісень, грали у різні ігри. А дідусь подарував своєму онукові справжній годинник. Алікові цей подарунок дуже сподобався, адже саме про такий годинник він мріяв. Іменинник одразу надягнув цей подарунок на руку, потім давав поміряти й роздивитися свій новий годинник усім своїм гостям.

— Мамо, у мене стільки друзів! — із захопленням казав Алік, коли мама вклала його у ліжечко спати.

— Синку, справжніх друзів зазвичай не буває багато.

— А у мене всі друзі справжні, — не погоджувався син.

Та вранці Алік прийшов до мами дуже сумний.

— Що трапилося, синку?

- Мамо, мій новий годинник зламався.
- Як зламався? — запитав тато, почувши розмову.
- З нього зникла стрілка, — плачучи промовив Алік.
- Стрілка сама собою зникнути не може, — суворо дивлячись на сина, пояснив тато. — Якщо стрілки немає, отже, її хтось поцупив.
- Ні, тату, вона, мабуть, сама загубилася.

Мама вирішила підтримати сина:

- Якщо стрілка загубилася, то ми її знайдемо!

Цілий день уся родина лисів шукала стрілку годинника: і у шухлядах, і під столом, і за шафою, та усе марно — стрілки ніде не було.

— Стрілка сама собою зникнути не може, — нагадав тато. — Якщо стрілки немає, отже, її хтось поцупив.

— Я побіжу до своїх друзів і запитаю, можливо, хтось випадково взяв, — заперечив Алік.

Цілий день маленьке довірливе лисеня бігало лісом, зазираючи до кожного, й запитувало про стрілку годинника. Та усі тільки низували плечима, мовляв, не знаємо, не бачили... й продовжували займатися своїми справами. І один тільки сірий зайчик запропонував свою допомогу у пошуках.

Разом із зайчиком шукати стрілку годинника Алікові стало значно веселіше. І хоча стрілку вони так і не знайшли, та маленький лис усе-таки повеселішав. А ввечері сказав своїм батькам:

- Знаєте, а я радий, що стрілка годинника загубилася.
- Як це? Хіба можна від такого радіти? — не зрозумів тато.
- Можна, тату, можна. Стрілку я сьогодні не знайшов, натомість знайшов справжнього друга!

Наступного дня лісовий майстер полагодив годинник, а маленький лис зрозумів, що мама мала рацію — справжніх друзів зазвичай не буває багато!

➤ Запитання

1. Як назвали маленького лиса?
2. Чим лис був схожий на своїх батьків, а чим ні?
3. Що зрозумів Алік, шукаючи стрілку годинника?

ТЕМА ТИЖНЯ «МОЄ ДОВКІЛЛЯ»

..... Олег Орач

ХТО ДЕ ЖИВЕ?

Білка селиться в дуплі,
 Їжачисько — у кублі,
 Вепр — у хащах верболозів,
 А ведмідь — в глухих барлозі,
 Мудрий лис живе у норах,
 Тигр — у джунглях,
 Барс — у горах,
 Олень — в тундрі і в лісах,
 А верблюд — в пустелі,
 А орел — могутній птах —
 У гнізді на скелі...
 Люди селяться в містах
 І в зелених селах,
 І живуть вони ось так —
 У людських оселях.

➤ Запитання

1. Скільки назв тварин у вірші згадає автор?
2. Розкажіть, де мешкає кожна тваринка.

..... Олена Харченко

НЕ ТАК СТАЛОСЯ, ЯК ГАДАЛОСЯ

Усі батьки (і звірі, і птахи, і люди) із нетерпінням чекають на появу своїх дитинчат. Усі батьки завжди заздалегідь обирають імена уявляючи, якими будуть їхні діточки. Усі батьки мріють про те, як пишатимуться своїми дітьми. Та не завжди стається так, як гадається...

— Ко-ко-ко-коли виростуть наші маленькі дівчатка, — говорила курочка, сидячи у гнізді й зігріваючи своїм теплом яйця, — я вчитиму їх господарювати...

— Ко-ко-кохана, чому дівчатка? — перебивав її майбутній тато-півень. — Хлопчики, у нас будуть хлопчики, і я вчитиму їх співати...

За такими суперечками незчулися півень та курочка, як у їхньому гнізді з'явилися троє пташенят хлопчиків. Батьки раділи